

פרשת ויקרא

ללמד ילדי ישראל במסירות ובאהבה גדולה

"ויקרא אל משה" היכלי יקר' אומר: האלף במילת "ויקרא" קטנה - א' זעירא, לרמוז שהקטנים יתחילו כאן, מספר ויקרא. ולימוד זה יאה בראש, כמו האות אלף שהיא ראש לאותיות. ולכן מנהג ישראל שתינוקות של בית רבן מתחילים בספר ויקרא לומר "יבואו טהורים" - התינוקות "ויתעסקו בטהרה" שהוא הקורבנות. וכן התינוקים מתחילים בספר ויקרא כדי לרמוז שבשביל חינוך ילדים צריכים ההורים להקריב הרבה וזה סוד ההצלחה בחינוך.

וכן מתחילים בספר ויקרא בעניין הקורבנות לרמוז על המלמד תינוקות שמוטל עליו להקריב את נפשו ואת עצמו למען לימוד התורה ואז יראה ברכה וסייעתא דשמיא גדולה וזוכה על כך לשכר הגדול של מלמדי תינוקות, כמו שכתוב בב"ב ט': "והמשכילים זיהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד". אלו מלמדי תינוקות של בית רבן שזוכים לכך בזכות הקרבתם ללימוד תינוקות של בית רבן.

כותב מרן **רבנו עובדיה יוסף** בספרו "מאור ישראל" - דרושים (עמוד רס"ד) על הנהגת הרב עם תלמידיו וז"ל: לכל מלמד צריכה להיות סבלנות רבה עם תניכיו. לא כל ילד יש לו חשק ללמוד אבל צריך לדעת איך להביאו שיאהב ללמוד, ולמשוך אותו בעבותות אהבה.

כפי שמסופר במסכת תענית (כד.) על האמורא רב שביקר בעיר אחת שהיתה שם שנת בצורת, וגזר תענית ציבור להתפלל על הגשם, אך לא הועיל כלום. **למחרת ירד לפני התיבה שליח ציבור אחד, אמר "משיב הרוח" והתחילה רוח זלעפות, אמר "מוריד הגשם" וירדו גשמי רצון ברכה ונדבה. שאל אותו רב, מה מעשיך, אמר לו מלמד תינוקות אני, וכל תלמיד שאינו רוצה ללמוד, אני נותן לו מתנות ומגדנות ומפייס אותו שילמד עד שבא ולומד. אנו רואים ממעשה זה כמה גדול כוחו של המלמד במסירות גדולה.**

זכות מלמדי התורה מסופר על מורנו הרב ראש אב"ד רבי רחמים חי חויתר הכהן זצ"ל (מח"ס "שפת כהן" ח"ח ועוד) שבחודש שבט התרצ"א, נחלה חולי גדול רחמנא ליצלן, וכמעט נואש ח"ו. והנה ראה רבינו בחלומו, איש אחד עומד מצידו, ואמר לרבינו: "אני רבי מאיר בעל הנס, הוסיפו לך בימים כך וכך שנים, ותזהר לשים דעתך על התינוקות". ושבח לאל תרפא רבינו מאותו חולי והמשיך ללמד התינוקות. (שפת כהן חלק ה')

מלמד תינוקות צריך סבלנות יתירה, ומשתלם הדבר כדי להוציא פרי למעשהו. גם כשהילד שובב וגורם הפרעה ללימוד, צריך להתאזר בסבלנות יתירה, כמאמר חז"ל (מסכת סנהדרין קז ע"ב) "שמאל דוחה וימין מקרבת". ובסופו של דבר יצליח המורה להוציא יקר מזולל.

בעיר גירבא בה החשיבו את משרת המלמד יותר ממשרת דיין ואב"ד, נפטר הדיין הרב שערי ציון זצ"ל ובקשו למנות במקומו אחד ממלמדי התינוקות שהיה גאון אדיר היסס בזה הגאון רבי משה כלפון זצ"ל כי מצליח הוא בלימודו עם הנערים, וחבל לבטלו ממלאכת הקודש!

והגאון רבי דוד הכהן זצ"ל מסר נפשו על החינוך הטהור, והשקיע בתלמידים בלא גבול. ומעולם לא ניהל רישום, מי מהם משלם את שכר הלימוד והאם משלמים הם הכסף במלואו. מי שהביא לו מעות, היה נוטלם בכפו ומכניסם לכיסו מבלי לראות ולספור, כדי להודיע ולהשריש שלא זה העיקר, אלא לימוד התורה הקדושה!

ופעם נשאל: מה הוא סוד הצלחתו כמלמד? מדוע אין כל אחד מצליח בזה, נענה ואמר: רבים הירקנים בשוק, אבל יש ממונה אחד, שנקרא "להאמיני" המעריך את שווייה של הסחורה וקובע את מחירה. מה מומחיותו? שבמבט אחד בפרי, יודע הוא מה נעשה בתוכו, אם חמוץ הוא או מתוק, בוסר או בשל. ויודע סוד נוסף, אם הפרי טרי הוא או עומד לפני ריקבון... זה כל תפקידו של ה"להאמיני", וכן המלמד צריך לדעת בדיוק מיהו התלמיד ומהם כליו ויכולתו באופן המדויק לו. אבל זה רק התחלת תפקידו של המחנך, עתה חייב הוא להפיק מכל תלמיד את המרב, לרפא לו חולשה, ולהעמידו על רגליו. אין תפקיד אחראי מזה בעולם.

כותב החזון איש בקובץ אגרות (ח"א סימן פט): אחשוב לנכון שאף אם התלמיד שובב יש לגלגל עמו ולסבול אותו לקרבו כל מה שאפשר, וזה כל פרי הנהגת הישיבה לתת לפתאים ערמה, ולתועים ביה, ואין לבוא בטענה על השובבים, כי הלא "עיר פרא אדם יולד". ועליו להשתדל ולסבול ולקרב אותו בכל מחיר, כי שמאל דוחה וימין מקרבת, ופעמים יש לקרב בשתי ידיים, וזכו לעשות חיל להביא את תלמידיהם אל הדרך הישרה באהבה.

: "כמדומה לי שלעולם לא עשו מעשה להרחיק תלמיד שובב מלימוד התורה, וצריכים אנו להגן בכל מקרה, ולהתאזר בסבלנות, וזה יעלה בדינו". עיי"ש.

ר' קובי לוי כותב: כמנהל תלמוד תורה זכיתי לשמוע מקרוב את מסריו של מרן הרב עובדיה זצוק"ל שזעק מנהמת ליבו בעיניים דומעות למנהלי המוסדות: "בשביל להרחיק ילד מתלמוד תורה, צריך להושיב סנהדרין. אגא אל תפגעו בילד!!!!".

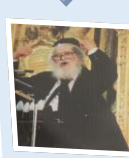
ומסופר על הגאון החפץ חיים זצ"ל, שהיה מוסר שיעור לפני תלמידיו בישיבת ראדין, ובאמצע השיעור הגיע לשם תלמיד חכם אחד שהיה ראש ישיבה ברוסיה, החפץ חיים הפנה לו עורף והמשיך בשיעורו, והתעלם ממנו לחלוטין, ואף "שלום" לא נתן לו. התנ"ח ההוא נעלב, ויצא משם בבושת פנים סר וזעף. לאחר מכן שאלו תלמידי הגאון חפץ חיים את רבם, מדוע התנהג כך עם התנ"ח ההוא? השיב להם הרב במעשה: נער יתום אחד בשם אייבלה ברוגשטיין למד בישיבה הג"ל ברוסיה, הנער היה עליו, אך שוב, וראש הישיבה הזה גירש אותו מהישיבה, באה אמו האלמנה והתחננה לפניו שיסלח לו ויקבל אותו שוב לישיבה, והלה הקשה את רוחו ואימץ את לבבו, וסירב בכל תוקף לקבלו. הנער פנה לבתי ספר של הממשלה ברוסיה, ושם יצא לתרבות רעה, ומפני שהיה פיקח וממולח נעשה אחד ממנהיגי הקומוניסטים, ואז רדף באף ובחימה כל אשר בשם ישראל יכונה, ואת הדת היהודית, וגזר כמה גזרות על שומרי תורה ומצוות, ואסר אותם בבית האסורים, והמשיך בכל מיני תועבות. הנער הזה שמו לייב טורצקי הידוע לשמצה. [סופו היה שהסתבך עם ראש הקומוניסטים סטאלין, ומפני שחשש פן יהרגו ברח למקסיקו, ושם מצאוהו אנשי סטאלין וחסלו אותו, ונאבד משני עולמות. עולם הזה ועולם הבא]. ואילו לא היה ראש הישיבה הזה מקשה את רוחו ומסרב לקבלו, היה יוצא על כל פנים תלמיד חכם וירא שמים, ורק מפני שהתעקש שלא לקבלו לישיבה, נעשה כן, וחוטא אחד יאבד טובה הרבה, ומרוב צערי על אובדן הנפש ההיא, נהגתי כן. ישמע חכם ויוסף לקח. עכ"ד.

(ראיתי בספר אחר שישנה גרסה שלבסוף לייב טורצקי עשה תשובה. זה התחיל מרצון פנימי לומר קדיש לעילוי נשמת אביו ולבסוף חזר בתשובה גמורה).

מסופר על נער חרדי שכשגדל הוא ירד מהדרך. הוא החל לעבוד בשיפוצים ובעבודות בניה. באחת הפעמים בהם הוזמן לבית חרדי לבצע שיפוץ הוא שוחח עם בעל הדירה וסיפר לו: "אני עדיין לא יכול לשכוח את הסטירה שקיבלתי בכיתה ד' מהרב, זו לא הסטירה אלא ההשפלה שבכך". למרות שעברו 12 שנים, עדין כואב לו, כמה צריך להיזהר. (היום הוא נשוי, אברך ועוסק בתורה)

מעשה שהיה לפני כ-70 שנה בישיבת "פורת יוסף" בעיר הקודש ירושלים. אחד הרבנים לא חש בטוב ולא יכול היה להגיע לישיבה למסירת שיעורים. המנהל ביקש ממרן הראשון לציון רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל בהיותו צעיר לימים שימלא את מקום הרב לכמה ימים. קודם שהגיע הרב לשיעור הודיעו לו כי באותה יתה ישנו בחור שובב מאוד, אשר מידי פעם דואג גם להצחיק את כל הבחורים בשיעור, וכך ידע הרב היאך להסתדר עמו. ויהי כשנכנס הרב לשיעור, קרא לאותו תלמיד האהבה וחיבה הושיבו לידו וביקשו שיקרא את קטע הגמרא שעליו הרב ידבר, התלמיד שמח מאד בכבוד הגדול שקיבל, וכך השתתף יפה בכל השיעור, ואט אט קרבו הרב ומאו קיבל חשק להתמיד בתורה, ועלה והתעלה עד שנעשה לאחד מראשי הישיבות הגדולים בארץ.

עד כמה חשיבות לימוד תינוקות של בית רבן
מסופר ב'אשר לאבינו' סיפור על הרב הגדול רבי דוד הכהן (מחבר ספר שירי דוד ושלום דוד). שהיה מלמד תינוקות בעיר גירבא בבית הכנסת. יום אחד, בא הרב לבית הכנסת וראה השמש נטל את כל המחצלות שיושבים עליהם הילדים, לכן נאלצו התלמידים לשבת על הקרקע וללמוד. הרב מרוב רגשותיו וצערו על תלמידיו, היה בוכה ומצטער. וכשנכנס הרב סעיידו חדאד זצ"ל מצא את הרב בוכה ושאלו בחרדה: "על מה הרב בוכה ונאנח?" וסיפר לו את אשר קרהו. מיד הלך למר אביו הר"ה"ג מעתוק חדאד זצ"ל שהיה אז רב"ד וסיפר לו על כל העניין. ומיד שלח הרב שליח אחרי השמש ואמר לו שיחזיר תחילה את כל המחצלות למקומם ואח"כ יילך לרב. וכאשר בא השמש לפני הרב, ויצעק עליו איך מלאך ליבך לעשות כדבר הזה?! ויען: "רבינו! הלא הילדים משחיתים אותם". "ומה בכך?" השיב הרב, "כאשר ישחיתו התלמידים המחצלות תוציא להם את היריעות של ס"ת לשבת עליהם במקום המחצלות". וישאג עליו כאריה איך אינו מרגיש צער על התינוקות של בית רבן להיותם יושבים על הקרקע, אשר בשבילם ובזכותם אנו מתפללים "עשה למען תינוקות של בית רבן שלא חטאו". וסיים הרב מיאשר לאבינו "הראת לדעת כמה גדולה מעלת וערך מלמדי תינוקות המחנכים בני הדור ללכת בדרך ישרה".

עלילת הדם שבוטלה על ידי הגולם שברא המהר"ל

לאחר עלילות דם רבות שהעלילו הנוצרים על היהודים בפראג, ולאחר מינוי הכומר תדיאוס שונא היהודים, עשה המהר"ל שאלת חלום לדעת כיצד יוכל להילחם בכומר השונא? המהר"ל קיבל בחלומו תשובה משמים, לפי סדר אותיות הא"ב: אתה ברא גולם, דבק גולמך ונגזור זדים, חבל טורפי ישראל. בעשר מילים אלה ובכוחם אפשר ליצור גולם. את הסוד הזה מסר המהר"ל לחתנו - רבי יצחק קצק ולתלמידו הגדול - רבי יעקב ששון הלוי. הוא ביקש שהדבר יהיה בסוד כמוס, ומסר להם כיצד להתנהג במשך שבעת הימים הבאים. בלילה השביעי, הלכו שלושת הצדיקים לנהר, ומחומר וטיט שלד הנהר יצרו צורת אדם גדול קומה. הם הקיפו את הגולם שבע פעמים, תוך שהם אומרים פסוקים, כוונות וייחודים כבוונה גדולה. בגמר ההקפות, התאדם הגולם והיה כבדל מלבן באש. אח"כ החל הגולם להעלות אדם ולקרוע עור, עצמות וגידים, עד שנהייתה דמותו כדמות אדם ממש. ואז עמדו שלושת הרבנים למרגלות הגולם ואמרו כולם יחד עם כוונות: **וַיִּפֶחַ בְּאֶפְיוֹ נְשִׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה**, לפתע הגולם זו, התנועעו עפעפיו ופקח את עיניו. אז אמר הרב בקול מצווה: **"אתה קום ועמוד על רגליך"**. מיד עמד הגולם לפניהם בהכנעה. הם הלבישו אותו בבגדים שהכינו מראש, הזדומים לשמש בית דין. אמר לו המהר"ל: **"לך אחריו הביתה"**.

הרב ועוזרו הביאו את הגולם לחדרו ששימש גם כבית דין. אמר לו הרב: **"ידע לך, אנחנו בראנו אותך עפר מן האדמה, כדי שתשמור את ישראל מכל הצרות הבאות עליהם משונאיהם. שמך יקרא יוסף ותגור בביתך, בחדר הזה שהוא בית דין. אתה תהיה שמיש בית הדין ועלך לדמוע בקול לכל אשר אצווך. תלך אפילו באש ובמים של פחד, כי לא יאונה לך כל רע, עד שאני אגזור עליך לשון לעפר, כי ממנו נוצרת"**. יוס'ה הגולם היטיב לשמוע. הוא היה מבין כל לחש ורמז קטן, אך היה אילם. בהתחלה הגולם קצת 'פישל', וגם כולם פחדו ממנו, אך לבסוף התרגל הגולם לתפקידו ולאנשים אשר סביבו, וגם האנשים התרגלו אליו. הוא היה יוצא בין הבריות, וכל ידעו כי הוא שומר עליהם מכל דבר רע. בליל בדיקת חמץ, הלביש אותו המהר"ל בגדי איכר נוצרי, קשר לו חבל במותניו כסבל, ושלח אותו לרחובות היהודים לשומרם ככל פגע רע. בחצי הלילה ראה הגולם דמות אדם עם עגלתו ברחוב, תפס את האיש עם עגלתו ועם סוסיו והיכה עד זוב דם, הוליכו למשטרה ומיד אח"כ ברח משם ונעלם. השוטר התורן חקר את האיש המוכה ושאל אותו: **"מה קרה לך? מדוע הוכיתי? מי אתה? מאין באת?"** אך האיש מילא פיו מים. לאחר חקירה קצרה וחיפוש מצאו השוטרים בעגלה של האיש ילד נוצרי שחוט עטוף בטלית. חקר את האיש וסיפר להם כי עשה זאת מפני שהוא חייב ליהודי עשיר חמשת אלפים דינר, היהודי מציק לו בדרישתו שיחזיר לו את חובו, וכיון שאין בידו להחזיר את חובו, שחט את הילד, כדי לזרוק את גופתו בבית העשיר. כך היהודי יוצא להורג ואז יהיה לו שקט ממנו. הקצין נדהם בשמועו זאת ואמר: **"איכן נודע הדבר, אך מי היכה אותך וכיצד הגעת לכאן?"**, זאת איש לא ידע, מלבד הרב. הנוצרי הושלך לכלא, הדבר התפרסם, והיהודים הבינו כי נס גדול אירע להם והודו לה' שהצילם.

לכומר תדיאוס חרה הדבר מאוד. כל מה שעשה כדי לכבוש את הרב תחת ידו ואת היהודים שנואי נפשו - לא הצליח. פעם באה אליו צעירה יהודיה בת חמש עשרה שנה, מרים שמה, וביקשה להשתמד לנצרות. הכומר שאל אותה: ומדוע ברצונך להתצר? אמרה לו: **"אני שונאת את דתם ומנהגייהם ובמיוחד את רבם המהר"ל, שתמיד מוכיח את אבי עלי בשל התנהגותי הפרועה"**. הכומר שאל את מרים אם ידועים לה דברים לא טובים על היהודים אשר אפשר להפיל אותם בהם. מרים חשבה מעט ואמרה: **"הנערה הכפרית הנוצרית, המדליקה תנורים בשבתות בשכונת היהודים נעלמה פתאום. מי יודע אם לא נהרגה? אולי ליהודים יש יד בדבר"**. עיני הכומר אורו, רעיון נצנץ במוחו, אמר לה: **שמעי מרים, אם אקד אותך אל ההגמון הגדול, האם תספרי לו כל זאת כדי להפיל את המהר"ל בפח?"** אמרה לו: **"כן, למה לא?"** קמו שניהם והלכו אל ההגמון. הנערה התנצרה שם והלשינה על היהודים, היא אמרה: **"ממאס לי מהדם הנוצרי המעורב במצות הפסח, לכן ברחתי והתנצרותי"**. שאל אותה ההגמון: **"האם ראית במו עינייך איך מערבים דם במצות?"** השיבה: **"כן, ראית איך באו שני שמשי של הרב עם צנצנת דם נוצרי, הדם של מסיקת התנורים הגויה של שבת"**, היא תיארה את המעשה כיד הדמיון הטובה עליה, והוסיפה: **"הרגשתי שאיני יכולה להיות שותפה למעשיהם הנלוזים ולאכול מהמצות, ולכן החלטתי לעזוב אותם ולהמיר את דתי"**. תלונה הגושה למשטרה, והם תפסו את שני שמשי הרב באשמה שהם הרגו את הנוצרית הכפרית שנעלמה. יהודי פראג קיבלו את הידיעה בחרדה וביגון. הרב לא נח ולא שקט, המהר"ל שלח את הגולם וציווה עליו ללכת ולחפש את מסיקת התנורים הנוצרית אשר נעלמה, וברחה למקום לא ידוע. הוא אמר לגולם: **"עלך להביאה לפני יום המשפט אשר ייערך בעוד שבוע ימים"**. הגולם הנהן בראשו ויצא לדרך בלבוש נוצריים. יום המשפט הגיע והגולם בא. הרב התמלא חרדה, וקרא לכל יהודי פראג אל בית הכנסת הגדול להתפלל ולצעוק לה'. באו כולם ונתנו קולם בבכי מר מאוד. באותה שעה הועמדו שני השמשים לדין. הכומר הרשע בא לבית המשפט, התחיל לדבר עם השמשים וביקש להוציא מפייהם הודאה באשמה, אך הם הכחישו הכל. והנה, הביאו את מרים הרשעה שהעידה כיצד היהודים שמים דם נוצרי במצות, ואיך שני השמשים שחטו את הנערה הנוצרית לפני פסח. כל דבריה נכתבו על ידי סופר בית הדין, והשופטים כבר עמדו לפסוק בדין. הרב שמעד בפניה התפלל לה' אב הרחמים, וסיים בלחש: **"ירבונו של עולם, חוס ורחם נא על ישראל עמך"**. פתאום, שמע קול רעש גדול מבחוץ. הגולם בא כשהוא סוחב בידיו את מסיקת התנורים ש'נרצחה' באכזריות ונכנס עמה לבית המשפט. פני הרב קרנו אור, וגם הנוצרים הופתעו מכך. ממש נס תחיית המתים. רק פני הכומר תדיאוס חפו. אז צעקה עליו מרים המומרת ואמרה לו: **"רשע, אתה אכרת לי לספר את כל השקר הזה, כדי לנקום ביהודים"**. השופטים חקרו את הנערה הנוצרית ואת מרים המומרת, והבינו עד כמה הכומר שונא את היהודים. הכומר נשפט, ופסק דינו יצא למאסר עולם עם עבודת פרך. הוא נשלח לאי גזירה ושם מת מוות שפל ביסורים קשים. ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר והעיר פראג צהלה ושמחה.

קיימו מצוות חג הפסח במסירות נפש

סיפור זה התרחש בזמן בו שלטה האימפריה הרומית בעמים וארצות רבות, ושמה הלך מסוף העולם ועד סופו. העיר רומי עצמה נחשבה אז כמרכז העולם וכעיר החשובה והעשירה ביותר. בין החוקים הרבים ששלטו באותה תקופה ברומא, היה חוק שאסר על יהודים את הכניסה לעיר, לא זו בלבד שלגור בעיר או לנהל בה עסקים נמנע מהיהודים, אלא נאסר עליהם אפילו לעבור בה ולהציב בה מדרג כף רגל, ומי שעבר על חוק זה היה צפוי לעונש מוות ח"ו. באותם הימים אירע שסוחר יהודי מפורסם בשם ר' הלל נמצא פעם בחשאי ברומא לרגל עסקיו, בגלל שיטפונות שאירעו בתקופת האביב ברומא וגיביתה, לא הצליח ר' הלל לחזור הביתה לחג הפסח שהתקרב ובא, המחשבה לבלות את חג הפסח בעיר לזה, ובמיוחד ברומא אז המסוכנת ליהודים, גרמה לר' הלל טרדה ודאגה רבה, אולם מאידך לא היתה לו כל ברירה, והיה עליו למהר ולטכס עצה כיצד והיכן יבלה את החג, ואיך יצליח להישמר מהאיסור החמור של אכילת חמץ, וכיצד יוכל לקיים את מצוות אכילת מצה בפסח. הזמן חלף מהר והנה כבר ערב פסח אחר הצהרים, ור' הלל עדיין אינו יודע עיניו הוא עומד בעולם, חק עתה הוא הרגיש את טעמה המר של הגלות, וכמה היה חפצו לחוג את חג הפסח והגאולה ככל משפטו וחוקתו בקרב משפחתו. לפתע עלה בדעתו רעיון, אין ספק אמר לעצמו כי חיים ברומא יהודים המתכוננים עתה בהסתר ובהיחבא לקבלת חג החרות, הוא החליט ללכת לשוק, ולראות אם משהו קונה מצרכים שריחו הטוב של חג הפסח נודף מהם, כגון חזרת למרור, שהיהודים שמים על קערת הסדר וכדו'. מי שקונה בערב פסח חזרת הצהרים חזרת, הוא ודאי יהודי השומר מצוות בהסתר, ור' הלל היה בטוח כי הוא כבר ימצא את הדרך איך לבלות את החג במחיצתו של קונה המרור. בעומדו כך בשוק ובהתבוננו לצדדים, הבחין ר' הלל לפתע בכרכרה הדורה שהתקרבה לשוק, וממנה ירד לא אחר אלא ראש העיר רומא בכבודו ובעצמו, ר' הלל לא האמין למראה עיניו, כאשר ראה שראש העיר ירד מהר מהכרכרה, ולחש משהו לאזני משרתו שניגש אל אחד ממוכרי הירקות, וקנה אצלו חופן של חזרת. לקהל הרב שהתאסף סביב הכרכרה, הסביר ראש העיר כי הוא בא במיוחד כדי לעמוד על מצב העניינים בשוק, וכדי לראות איזה שיפורים אפשר להכניס שם לטובת ציבור הקונים והמוכרים גם יחד. מיד אחרי שהמשרת קנה את החזרת, עלה ראש העיר על הכרכרה ההדורה וחזר לארמונו. ר' הלל לא היה צל של ספק כי ראש עירית רומא, העיר אשר בה אסור ליהודי לגור ואפילו להימצא בה, הוא יהודי, ולא זו בלבד אלא יהודי חרדי הבא בעצמו לשוק כדי לקנות את המרור לליל הסדר. הבעיה שניצבה עתה בפניו כיצד להגיע אל ראש העיר ובאזיה אופן לגלות לו את סודו. הזמן היה קצר ור' הלל הלך מיד אל הארמון, וביקש ראיון עם ראש העיר בענין חשוב ביותר שאינו סובל דיחוי, כשקיבל את הרשות להיכנס, אמר ר' הלל לראש העיר בפתח דבריו: **אני מבקש את תשומת לבך רק לרגעים אחדים ואני מקוה שתוכל לעזור לי, אני יהודי, והערב הוא ליל התקדש חג הפסח שלנו, התעכבתי כאן ברומא שלא באשמתי, ולאחר שנוכחתי לדעת בראותי את קניית החזרת, כי כבודו יהודי, אני מבקש להיות אורח אצלך בשמונה ימי החג, אני אשלם כמובן כמה שתבקש. ראש העיר שמע בשקט את דברי ר' הלל, ולא ענה לו במלה אחת, במקום זה הוא אחז בזרועו של ר' הלל והכניסו לחדר שני, שם פתח דלת סודית שהובילה לאולם תת קרקעי גדול שהיה חלק מדיירת סתר, באולם זה עמדו שולחנות מוכנים כל טוב, וריח של מאכלי יום טוב עמד בחללו של המקום. כאן מצד שני נמצא חדר בשבילך, אמר ראש העיר לר' הלל, והושיט לו יד ידידותית לברכת שלום עליכם. בהגיע עת המנחה, דפק משרת על דלת חדרו של ר' הלל, וקרא לו ללכת להתפלל בבית הכנסת, בית כנסת יפה ומבודד שזכה לא ראה ר' הלל מימיו, הקירות היו עשויים מאבני שיש יקרות, המנורות היו ריקועי זהב טהור, ועל התקרה ציורים אמנותיים בעלי רמה, לבושו של הקהל בבית הכנסת היה חגיגי וכל האווירה הזכירה התרוממות הרוח, כל זה לא התאים למה שר' הלל דימה בנפשו, כאווירת בית כנסת מחתרנית שהמתפללים חיים בפחד מתמיד ואיממת השלטונות. לאחר תפילת המנחה אמר הצבור את סדר קורבן פסח ונתנום תפילת הערבית אהלו המתפללים איש לרעהו את שמת, וכל הקהל נכנס לאולם האוכל הגדול של בית הכנסת כדי לערוך שם את הסדר.**

את ר' הלל הושיבו בראש השולחן ששוב לא האמין למראה עיניו, הזאת רומא העיר שבה אסור ליהודי לגור? האין זו הוכחה לכך שהגויים עם כל הגזרות שיגזרו על היהודים, לעולם לא יצליחו להתגבר על רוח התורה המפעמת בעם? הנה עם ישראל חי וקיים גם כאן ברומא, והוא נצחי יחד עם תורתו. לאחר אמירת ההגדה הלכנו וכו' בשבתו לשולחן עורך תוך כדי סעודה, הוא ראה דבר שהקפיץ אותו פתאום ממקומו, לתימהונו הרב הבחין בכך, שאחד המשרתים הגיש לשולחן פרוסת של עוגת גבינה, והאורחים לקחו ממנה ואכלו לתאבון, מה קורה כאן? שאל את עצמו ר' הלל בחרדה, האם הוא נמצא בין יהודים, או חס ושלום האם היהודים אלה אינם יודעים שאסור לאכול גבינה אחרי בשר? בבקשו סליחה, הוא פנה אל ראש העיר גם כבעל הבית, ושאלו אם אין יודעים כאן את הדין שאסור לאכול מאכלי חלב אחרי מאכלי בשר? אני הרי שחבתי שאתם יהודים שומרי מצוות, קרא ר' הלל בחרדה, כשדמעות עומדות בעיניו, אני הרי אכלתי אצלכם את סעודה הראשונה של פסח, ומי יודע אם לא נכשלתי באסור החמור של אכילת חמץ בפסח. במקום להשיב על דבריו, ביקש ראש העיר את ר' הלל שיטעום אף הוא מעוגת הגבינה הטעימה, ואשר לעבירה של חלב אחרי בשר, החל להביא ראיות שאין הדבר נורא כל כך, וכי אצלם בכלל לא גורסים וכו' בעירה וכו' מדבריו היה ניכר כי הוא מחזיק את עצמו ללמדן גדול, דבר זה העלה עוד יותר את חמתו של ר' הלל. לאחר דין ודברים נוכח בעל הבית לראות עד כמה נפגע ר' הלל מדבריו, והוא נענה ואמר: להוי ידוע לך יהודי אורח יקר, כי עוגת הגבינה שכולנו אכלנו כאן היתה על טהרת הקדש, והיא היתה פרווה, לא בשרי ולא חלבי במאה אחוז, ואילו את דיני בשר וחלב אנו מקיימים לא פחות ממך. ומדוע זה לא אמרתם לי מיד? הקשה ר' הלל, מדוע גרמתם לי כל כך הרבה צער ועגמת נפש? עלך להבין השיב ראש העיר היהודי, כי היה מקום לחשד שמא מרגל אתה, שנשלח כדי לגלות סודנו, רצינו לנסותך, ועתה עמדת בניסיון והחשד התברר כלא נכון, הבה נשמח כולנו בשמחת חג הפסח בהרחבת הדעת, בדיצה ובטוב לבב. __

[ה]מברך על ביעור חמץ, לפי שהבדיקה לצורך הביעור, ואין מברכים שהחינו, ואם יש לו פרי או בגד חדש יברך שהחינו ויכוון לפטור הבדיקה. אם לא בירך על הבדיקה, יברך כל זמן שלא סיים הבדיקה ואם בודקים עמו בני הבית יברך הוא לבדו ויתכוונו הוא והם לצאת ידי חובה [אם בני הבית לא ידעו הבדיקה אינם רשאים לברך]. לא ידבר בין הברכה לתחילת הבדיקה, ואם ידבר שלא מענין הבדיקה צריך לחזור ולברך, וטוב שלא ידבר בדברים אחרים עד שיגמור כל הבדיקה ויצניע החמץ שרוצה לאכול ויכפה עליו כלי:

[ז]המנהג שמוליכין לחם וסוכין בקערה לחטט בחורין וסדקין, ויש נוהגין לנתת עשרה פתיית חמץ בזווית הבית קודם בדיקה כדי שימצאם [ה"ע-וכן נהגים ונכון שיהיו פחות מכוזת כדי שאם יאבד אחד מהם לא יצטרך בדיקה אחרת ומכל מקום גם אם לא שם פתייתם ולא מצא חמץ אינו מעכב כלל], ובנגדד נוהגין להניח בקערה מעט מלח, והטעם דהשטן וסיעתו מקנאים במצות בדיקת החמץ הרבה, ולכן מוליכין עם הבדוק מלח לדחות המשטינים והמקטרגים, על דעת שאמרו בהשמת המלח על השלחן, ועוד דעושין כן לו לסימן טוב שזוכה לשנים רבות לבדוק בכל שנה ושנה, דהמלח הוא סימן לקיום:

[ז] אחר הבדיקה בלילה מיד יבטלנו ויאמר כל חמירא וכו' כמופיע בהגדה, וצריך שיבין מלת חמירא שהוא שם הכולל חמץ ושאר, גם יבין דהביטול הוא שעושהו הפקר ואין לו רשות בו, ויאמר הביטול שלש פעמים:

[ח] החמץ אסור באכילה ביום י"ד מארבעה שעות ולמעלה, אבל בהנאה מותר בשעה חמישית, שעות זמניות מעמוד השרה, ואחר אכילתו ינקה שיניו בקיסם היטב ויצחצח שיניו[ה"ע - בדיעבד אם לא ניקה אין לחוש כל כך שוודאי נפגם בפה, שניים תותבות מספיק שטיפה טובה וטוב להחמיר לערות מים ורותחים], מעשה באחד שחלם דאמר לו איני לו שאכל חמץ משוהו, ויקא ויבכה ויחלום שנית והנה איש מדבר עמו וא"ל זה החמץ שאכלת הוא הנשאר בין השינים פירור קטן חמץ מאכילה שאכל בעל פי בבוקר, ובעת שהיה אוכל ולועס המצה בלילה נפרד אותו פירור מבין השיניים ונדבק במצה ואכלו עם המצה:

[י] ביום י"ד שרוף הוא את חמץ הנשאר דמצוה בו יותר משלוחו, ואסור לזרוק החמץ ברשות הרבים משום בזיון, והמנהג לשרפו עם ערבה של הזשעה, ואחר שריפתו יבטלנו מיד ויאמר דחזיתיה ודלא חזיתיה וכו', ויאמר הביטול שלש פעמים, ולא יבטלנו קודם שריפה, לקיים מצות שריפה בחמץ שלו, לזה ככר קודם פסח, מוטב להחזירו קודם פסח ואם לא החזירו קודם יחזירו אחר פסח, ואם לא יחזירו יש בזה משום גזל:

[יא] בגדים, מטפחות, וכו' שיש בהם חמץ נוקשא, צריך לכבסם קודם פסח היטב מחשש שמה החמץ נוקשא יגיע לפיו:

[יב] כלי חמץ כפי תשישו ויכשרו אם נשתמש ברותחין, הכשרו על ידי הגעלה במים רותחין, ולא יגעיל כל כשהמים רותחים, ואם פסק הרתיחה ימתין עד שיהיה רותח, וטוב להשהות מעט את הכלי בתוך הרותחין, אבל לא הרבה[ה"ע רשאי להשהות הרבה דהוי נ"ט בר נ"ט ודוקא קודם זמן איסור חמץ], וקודם ההגעלה ישופם היטב ויעביר החלודה, ואם אי אפשר לנקות החלודה צריך ליעון אותם המקומות, וגם ידות הכלים צריך להגעיל, ויהיה להגעיל קודם שעה חמישית כדי שלא יצטרך לכמה תנאים, ושלא יהיו הכלים בני יומןמשום דלא יבא להגעיל כלי של איסור בן יומו, כי בשאר ימות השנה אין להגעיל כלי של איסור אלא אם כן אינו בן יומו, [ה"ע לשולחן ערוך אפילו בני יומן קודם זמן איסורו מותר אלא שיש מחמירים], והמגעיל על ידי צבת יגלגל הכלי, וגם כסוי הקערה צריך הגעלה:

[יג] נהגו לטפוח הכלים בצונן אחר הגעלה, כדי שלא יבלע הכלי מן לכלוך מים ורותחין שעל גביו, ואף על פי שנתבטל בשמים:

[יד] כלים שנשתמש בהם ביבש ללא נוזלים, כגון שפודים שנשתמשו בהם חמץ, צריך ליבון, והמחבת די בהגעלה, והמחמיר ללבנה תבוא עליו ברכה, מספיק ליבון קל שהקש נשרף מבחוץ, וכלי חרס אפילו מצופה ומשתמש בהם רותח בכלי שני לא מועיל הכשר, אלא ינקם היטב ויצניעם במקום סגור, כדי שלא יטעה להשתמש בהם בפסח,וכלי מתכות שהם מצופים בזכוכית אין להגעילם[ה"ע-מנהג ספרד כשולחן ערוך שזכוכית מספיק שטיפה והדחה ואשכנזים מחמירים ורשאים הם להקל על ידי הגעלה ובפרט אם מגעיל ג' פעמים ובשאר איסורים לגם לאשכנזים מספיק שטיפה והדחה ויוצאי בגד שהחמירו שלא מועיל הגעלה לכלי זכוכית (חומרם היא דווקא בחמץ ולא בשאר איסורים) כשעלה לארץ להשתקף רשאים להקל בלי התרה ואף אם האבות המשיכו להחמיר בארץ רשאים בניהם לאחר שהתחננו לשנות מנהגם], וכל כלי הזכוכית שנשתמש בהם בצונן, אפילו שם בהם בירה, הכשרם הוא על ידי ערוי שימלאם מים למשך כ"ד שעות, ואחר כ"ד שעות ישפכם ויחזרו וימלאם מים חדשים והיוו גם כן בהם כ"ד שעות, וישפכם ויחזרו וימלאם עוד מים חדשים שיהיו בהם כ"ד שעות:

[טו] בשאר ימות השנה אם לוקח כלי מתכות ישן מהגוי צריך להגעילו תחילה, ואחר כך יטיבילנו, ויברך על טבילתו כלי, ואם הם שני כלים או יותר יברך על טבילת כלים כן מנהג בגד, והכלים שמכניסים בהם יין או שכר לקיום דינם ככלי מתכות, ואם קנה חדשים יטיביל אותם ויברך שכן המנהג ואין כאן חשש סב"ל:

[כה] כל הבכורות מתענים בערב פסח בין בכור מאב בין בכור מאדם ודווקא הזכרים אבל הנקבות לא נהגו להתענות[ה"ע בכורה אינה צריכה לבא לבית הכנסת] והזכר גם הנוול אחר נפל יתענה, והנוול אחר ולד שמת תוך שלשים יום וכלו לו חודשיו לא יתענה, ובסעודת סיום מסכתא אם הבכור גמיר וסביר

להניח מה שאומרים בעת הסיום מותר לו לאכול[ה"ע-היום נהגו להקל על ידי סיום מסכת לפתוח הצום]:

[כ] אסור לומר בשר לו לפסח, אלא יאמר בשר זה ליום טוב. אסור לאכול מצה בערב פסח, וגם בלילה שלפניו, אבל מצה מבושלת שבישלה קודם י"ד מותר לאכול ב"י. לא יאכל הרבה בערב פסח, כדי שיאכל בליל פסח לתיאבון:

[כז] יזהרו בבדיקת החסה והכרפס, דכל תולע יש בו חיוב חמשה מלקיות[ה"ע היום יש לקחת מגידול לכל תולעים], ונוהגים שלא לאכול חסה בערב פסח, וכן בחוף לארץ אין אוכלים חזרת ביום ראשון של פסח: [כח] יהיה שלחנו ערוך מבעוד יום כדי שיקדש מיד לאחר צאת הכוכבים, וישתה בהסיבה כל הארבעה כוסות, וכולם צריכין מזיגה ועשה המזיגה במים שלש הפסקות, ובעל הבית ימזוג לו הכוס אחד מבני הבית דרך צירות, גם יקבל הכוס בשתי ידיו משתי ידיו של הנותן, גם אכילת כל ארבע כזויות של מצה יהיו בהסיבה בין אגשים ובין השנים בין הגדולים בין הקטנים, וההסיבה צריכה להיות על צד שמאל, ואפילו איטר מסב על שמאל כל אדם:

[כט] צריך לשתות רוב הרביעית בבת אחת ולא פעמיים, ובדיעבד אפילו הפסיק כמה פעמים יצא[ה"ע אפילו בשהה עד כדי אכילת פרס יצא], ורק לא ישהה מתחילת שתייה עד הסוף יותר מכדי שתיית רביעית, ומשקל הרביעית הוא 27 דרה"ם, [עדף 86 סמ"ק] ולכתחילה צריך שישתה כל הרביעית, אך בדיעבד אם שתה רוב רביעית יצא ידי חובה, וידחוק עצמו לפחות כוס אחד לשתות רביעית שלם כדי שיוכל לברך ברכה אחרונה, ואם יש בכוס כמה רביעיות צריך לשתות רובו, וכל הארבע כוסות צריכין שטיפה והדחה שירחצם מבית ומחוץ בכל פעם:

[ל] מביאין לפני בעל הבית קערה ובה שלושה מצות ומרור וחרוסת וכרפס וזרוע וביצה, והחרוסת זכר לטיט שנשתעבדו בו אבותינו, לכן מניחים בו אגוזים ושקדים, והזרוע זכר לפסח דבזמן בית המקדש היה מביא גם את הפסח בשעת אמירת ההגדה, והביצה זכר לקרבן חגיגה, ומנהגו לעשות זרוע עלי והביצה שלוקה במים, ואם שכח ולא צלה הזרוע בערב פסח מותר לצלותו בליל פסח, אף על גב דאין אוכלין צלי ביום ראשון[ה"ע בחג ביום מותר לאכול מהזרוע הלכות ערב פסח בשבת

[א] בודקין בליל י"ג כמו בליל י"ד, והבכורות מתענים ביום חמישי[ה"ע מצד הדין לא צריך ואם אפשר שישמעו סיום מסכת ובנות המחמירות לצום, בצום דהוי אינם צריכות להשתתף בסיום מסכת], ולכן אם הבדוק הוא בכור יטענו קודם הברכה פירות או מיני מזונות, כדי שידבק בישוב הדעת ובנחת, ואחר הבדיקה יבטל החמץ כמו שכתבנו בליל י"ד, אבל ביטול חמץ של היום לא יבטל ביום ששי אלא ביום שבת, ויזהר שלא ישכחוהו, אך ביעור חמץ יעשהו ביום ששי שישרוף הפתייתם שאינו רוצה לאכלם, ומשייר הפת לצורך סעודת ליל שבת וסעודת שחרית דשבת, והביעור בערב פסח יעשהו קודם חצות כדרך שעושה ב"י כשחל בחול, כדי שלא יבואו לטעות בשאר שנים:

[ב] ביום שבת קודם שהוא יום י"ד ימהרו להתפלל בבוקר כדי לצאת במהרה לאכול סעודת שחרית שלא יכשלו באיסור אכילת חמץ בערב פסח אחר הזמן אך יזהרו שלא יתפללו בחפזון ובמרוצה, ואם יש חתנים באותו שבת לא יזמינו אורחים הרבה לצורך עליית ספר תורה כדרך, כדי שלא להאריך הזמן בכך שצריך לצאת מהרה לאכול סעודת שחרית וימהרו לקדש ולאכול תכף, ויאכלו כל חמץ שיש אצלם בית קודם שיחול איסור אכילתו, ואם נשאר חמץ שאין יכולים לאכלו יתנוהו לגוי, ולא יזרקנו לרשות הרבים, ואין מבשלים לשבת זו תבשיל שדרכו להיות דבק הרבה בקדרה שלא יתקנו באצבע, כדי שלא יצטרך להדיח הקדרות והקערות מיהו אם בעל כזה ונדבק התבשיל בקדרה מותר להדיח הקדרה במים יוד, אבל לא בסמרטוט משום איסור סחיטה בשבת, והדחה זו נחשבת קצת צורך היום שיש בזה צורך מצוה, ואם אפשר לקנחו באצבע אסור להדיח, ואחר שיגמור כל אכילתו ולא ישאר אצלו חמץ אז יבטלנו ויאמר כל חמירא וכו' דחזיתיה ודלא חזיתיה:

[ג] יאכל סעודת הלילה ושל שחרית בשבת זו בחצר במקום אחד דוקא, ולא יעשו בלילה ובשחרית פירורין הרבה על השלחן, ואם נעשה פירורין שגיה עליהם לאכלם תכף קודם שיפול עליהם משקה וימאסו, ואחר אכילתם ינערו השלחן או המפה ב"ה בשביל פירורין קטנים שאין נלקטים ביד לאכלם, גם עוד אחר אכילה יכבדו המקום שאכלו בו משום איזה פירורין שנפל, וישליך הזבל לר"ה ולא יניח הזבל באשפה שבחצר, ומותר לאכול ביצים בשבת זו בשחרית [ה"ע אנו נהגנו לאכול מרור בערב פסח והמחמיר לאכול ביצים ורשאי לאכול גם בלי התרה]

[ד] בגדי מועד ילבשום בשבת זו אחר מנחה, וגם הכתונת יחליפו אחר מנחה מפני שאכל חמץ בלילה ובשחרית בהיותה עליו, וחוששין שמא דבק בה איזה פירור קטן של חמץ, אבל במכנסים וטלית אין חשש זה, ומי שהוא עני ויש לו רק כתונת אחת שלבשה בליל שבת יזהר בעת אכילתו לתחוב הכיס של הכתונת לגנים שלא יכנסו פרורים ואחר אכילתו יבדוק כותנתו: [ה] סעודה שלישית יעשנה בפירות אחר מנחה, וטוב לעשותה בפירות שברכתן מעין שלש[ה"ע יעשנה במצה מבושלת או מטוננת ויברך המוציא ואם לא יכול יעשה בפירות], ויביאום לפניו בקערה על השלחן ויאמר גם כן קודם שיאכל אתקינו סעודתא וכו' כשאר שבת, ולא ירבה באכילתו כדי שיאכל בלילה לתאבון, אך צריך להקדים כדי שנתפלל בתשע ומחצה ודרוש שבת הגדול הוא בשבת הקודם:

אמרי חז"ל: כתב הר"ק רבי לייב"ל אייגר מלובלין ז"ל בספרו 'תורת אמת', שימי חודש ניסן גדולים יותר מימי אלול על אף שהם ימי רחמים ורצון, ומטעים זאת שכל המועדים קדושתן נובע מן התורה הקדושה, חג שבועות – עיקרה ניתקן משום שביום זה זכו לקבל התורה"ק, וכן שאר המועדים ניתנו לאחר מתן תורה, משא"כ לחג הפסח זכו בני ישראל במצרים בעת שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה, ואף שלא היו זכאים וראויים לצאת ממצרים ריחם עליהם הש"ת והוציאם מעבדות לחירות, ולפיכך גדולים ימי חג המצות טפי משאר המועדים, כי אז זכו בני ישראל לחסד עליון שלא היו ראויים לכך. וכמו"כ בכל שנה ושנה מותרת בליל י"ד, שהקב"ה מרחם על פליטת עמו בית ישראל ומוציאם מעבדות לחירות, וכל יהודי באיזה מצב שיהיה, יכול לצאת משערי טומאה ושקלע אליהם ולתוכן גדול"ע עכ"ל. בקונטרס אמת ליעקב (פ' ב) בשם הר"ק רבי יעקב צבי יאליש בעל מלא הרוגים ז"ל, נכתב שבחודש ניסן כלולים כל החודשים, וממנו נשפעים בני, חיי ומזוני לכל השנה, ומרומזו בתיבת (החודש הזה) לכ"ס שהוא ראשי תיבות ל"ב כ"ד מ'וח, והם כנגד בני חיי ומזוני, שכן החיים תלויים בלב, המזון מתעלל ע"י הכבד, והשפעת בנים באה מן המוח.

שאלה : האם מותר להוביל חמץ של גוי שהגיע מממל אשדוד בחול המועד פסח במשאית של יהודי לרצועת עזה לערבים הגרים שם .

תשובה : כתב שולחן ערוך סימן תנ סעף ז אסור להשכיר כלי לאינו יהודי בפסח כדי שיבשל בו חמץ, אבל משכיר לו חמור להביא עליו חמץ. וכתב משנה ברורה שם ס"ק (כד) שהטעם שאסור להשכיר לו כלי שיבשל בו חמץ - משום שהוא רוצה בקיומו של חמץ שאם ישפך החמץ בשעה שהכלי עומד ע"ג האש יבקע הכלי והרי הוא כנהנה בו חמץ: אבל למשכיר לו חמור מותר - הסביר מ"ב ס"ק כה שהרי לא איכפת ליה אם יאבד החמץ. וכתב המ"ב שהקשו האחרונים דליאור גס חמור משום משתכר באיסורי הנאה שאסור לכתחלה וכמ"ש בסעפים הקודמים וכתב המ"ב שמסקנת האחרונים דדון זה הוא להאי שיטה דאין אסור להשתכר באיסורי הנאה רק בע"ז וכדומה אבל לפי מה דנקטינן להחמיר הוא לאסור להשתכר לכתחלה בכל מקום ה"ה דאסור גס גבי חמור להביא עליו חמץ. אם כן כל ההיתר לשו"ע שהגוי שיוביל חמץ בשכירות את המשאית של יהודי אבל אם היהודי מוביל חמץ הדבר אסור ואף אם יעסיק נהג גוי אסור כיון שרוצה בקיומו של החמץ שלא יתבעו אותו ועוד שהוא כשומר שכר על החמץ ואי היה שומר שכר מובא בשו"ע שעובר על כל יראה ובל ימצא ואף אם יתנה איתם תנאי שאינו אחראי כלל על החמץ סוף סוף רוצה בקיומו של החמץ אם תהיה פשיעה מצידו ולכן אסור ועוד שהדין להוביל על ידי חמור כתב המ"ב שמשקי דדון זה הוא להאי שיטה דאין אסור להשתכר באיסורי הנאה רק בע"ז וכדומה אבל לפי מה דנקטינן להחמיר לאסור להשתכר לכתחלה בכל מקום ה"ה חמור אפילו אם רק משכיר לו המשאית אם כן הדבר אסור, לבד מאיסור מלאכה בחול המועד.

ונשלמה פרים שפתינו-תפילה כקרבת

אחרי הפרשיות של בנית המשכן שנועד להשראת השכינה בעם ישראל, התורה פותחת בפרשיות הקורבנות שהם המשך ישיר למשכן והגורם להשאת שכינה במשכן . מובא בפרקי אבות פרק א': על שלושה דברים העולם עומד, העמוד השני הוא עמוד העבודה והוא הקרבנות והיום שאין לנו בית המקדש הגמרא בברכות פ"ד אומרת שתפילה במקום קרבנות. דבר זה מלמדנו על מעלתה של התפילה שהיא עומדת במקום הקרבנות. כל בעיה ורצון שאנו רוצים שיהיה יש אפשר לפנות לבורא אולם והקב"ה שומע תפילת כל כל פה.

תפילות של הילד הצילה את אמו מחנק
סיפור אמיתי שהתפרסם בירושלים בעבר. באיזור חורבת רבי יהודה החסיד שיחקו ילדים משחק מחבואים. ילד אחד נכנס והתחבא בתוך בית הכנסת, זה היה ביום חמישי בלילה, באותה שעה ישבו בבית הכנסת קבוצת יהודים ולמדו יחד זוהר, מה מסוגל ילד להבין בזה? אך הפעם היה זה לימוד מענין וקליט, הילד הקשיב וקלט. הם למדו בזוהר שלפני שאדם נפטר מהעולם, הקרובים שלו, הרבנים שלו, אילו שהיה מקושר אליהם בחייו ונמצאים כבר בעולם העליון - בעולם הנשמות, כשהם מקבלים את הידיעה שהוא הולך למות הם יוצאים לקבל את פניו. זה היה הנושא עליו דיברו, והילד במקום מחבואו מקשיב לדברים וקולט במה מדובר. למחרת בליל שבת, אמצע סעודת השבת, האמא של הילד לא השגיחה ובלעה חתיכת דג עם עצם בפנים, העצם נתקע בגרון ללא אפשרות להוציא או לבלוע, היא התחילה להחליף צבעים והיתה סכנת חנק, וצריכים היו לחלל את השבת, וכמובן החלה מהומה לא קטנה, הילד שהיה רגיש מאד נכנס לחדר וכיסה ראשו בשמיכה, הוא רצה לברוח מכל הטרדיה מסביב. אחרי כמה רגעים הוא שמע מאנשים שדיברו ליד החדר בו שהה, כי אמו התחילה לראות על תמונות שהיו תלויות בסלון את ההורים שלה והסבים והסבתות, היא אמרה שהיא רואה את דמותם מרצת מול עיניה. הילד, מכוסה בשמיכה, שומע את הדברים וחושב לעצמו: אלו הרגעים האחרונים שלה, בדיק אתמול שמע מהזוהר שלפני המיתה באים ההורים. בתוך המהומה הוא קפץ ממקומו, העיף את השמיכה, רץ לביה"כ החורבה שהיה בסמיכות לביתו, **נכנס מתחת לפרכת** ובמשך כמה דקות צעק צעקות שנשמעו למרחוק: "רביש"ע תרחם עלי אני לא רוצה להיות יתום. אני לא רוצה להיות בלי אמא..." הוא בכה וצעק מקירות ליבו, בכי של ילד אמיתי! הוא חזר הביתה, ושמע שבוה הרגע יצאה העצם מהגרון. האם האריכה ימים מעל גיל תשעים.

הילד הקים את אביו לתחייה בתפילות
מסופר בזוהר הקדוש: [בלק דף רה.] רבי אליעזר בן רבי משון וחבורת תנאים הלכו לבקר חולה בפקיעין ור' יוסי שמו, ולר' יוסי בן ובת, כאשר הגיעו אמרו שר' יוסי נפטר. ניגש רבי אליעזר לחלון ושמע כיצד הבן הקטן עומד ליד מיטת אביו ובוכה בדמעות שליש "רביש"ע כתבת בתורתך 'לא תיקח האם על הבנים' ואיך תיקח את אבא שלנו? שמא תאמר בתורה כתוב אם זה אבא, אבל אמא אין לנו (האמא נפטרה זמן קודם) ואבא שלנו משמש גם כאבא וגם כאמא, אז אנא אל תיקח האם על הבנים" וכך התפלל הילד הבכה. לפתע התיישב רבי יוסי על מיטתו וקרא לרבי אליעזר וחבריו להיכנס "הייתי כבר במתיבתא דרקינא" מספר להם רבי יוסי, "ובשעה שהתפלל בני נדעזעו שלוש מאות אלף כיסאות במתיבתא דרקינא! וזיעזעו את כסא הכבוד והוסיפו לי עשרים ושתיים

שנים של שנותי". כמה גדול כוח תפילתו ובקשתו! בזכות תפילתו גרם לתחיית המתים לאביו שרק מעטים מאז בריאת העולם זכו לעשות זאת.

כתב בעל "חובת הלבבות" (ש"ח פ"ט) וז"ל: "וְיָרְאוּ לָךְ, אָחִי, שְׂתַדַּע פִּי כְּנִתְנֵנוּ בְּתַפְלָה אֵינָהּ, כִּי אִם פְּלוֹת תִּפְּשֵׁ אֶל הַאֱלֹקִים וְכִינְיַעְתָּה לְפָנָיו, וְלָרֹמֶם לְבוֹרָא וּלְשַׁבְּחוּ וּלְהוֹדוֹת לוֹ, וְלִהְשִׁילָךְ כָּל יְהִנְנוּ אֱלֹהִי." ע"כ

הרופא: תמיד אצל חרדים אני מבקש לפני הניתוח צילום נוסף
שמענו מבעלי המעשה, אחת מבנות ישראל המתמודדת זה זמן ניכר עם המחלה ל"ע, השי"ת ירפא אותה בשלמות הבריאות בקרוב ממש. והנה בסיון תשפ"ד חשה כאבים עזים בראשה, חי'ש מהר הולוכה לבית החולים שם נערכו לה כמה צילומים (C.T) וראו בבירור גידול גדול ל"ע בראשה (עד עתה ידעו רק מגידול במקום אחר בגופה, ולא ידעו מה מצב ראשה) עד שהרופא 'פסק' שיש לנתח אותה בדחיפות נוראה ללא כל שהיות, וקבע זמן לניתוח לשבוע שלאחריו ביום שלישי י"ט סיון. בהגיע העת התיצבה בבית החולים, והנה הם שומעים שהרופא - מנתח בכיר בביה"ח הדסה עין כרם, מצוה על ה'מתלמד' לערוך לה 'צילום' חדש - שאלו המתלמד, והרי יש לנו צילום מלפני שבוע ... ענהו הרופא בתרעומת, האם באת הנה ללמד או להתלמד... עשה כאשר אנכי מצווה אותך. כעבור זמן מה הודיע הרופא כי אין ניתוח היום... - מה אירע - הצילום מראה שנפחת וירד הגידול בכמחצית (50%) מלפני שבוע, ומכיוון שהמצב בירידה חבל לנתח בראש, ויהי לפלא. כשבא בעלה לקחת מהרופא את 'מכתב השחרור' ראה והנה הרופא רחוק עד מאד משמירת תורה ומצוות, והבין שלא בירוח הקודש" ראה האיש שיש לערוך צילום בשנית... על כן פנה אל הרופא ושאלו: "האם מותר לי לשאול איזה שאלה לפני מע"כ הרופא" והשיב בהן, שאל הבעל: "מה נפל ברעיונכם לערוך שוב צילום?" ענה הרופא: "הנה מעודי ועד היום נהגתי שלא לנתח מבלי לקבל צילום שנערך זה עתה (עדכננו), וגיליתי בעשרות ומאות מקרים - ותמיד הוא כן אצל החרדים לדבר ה', שהצילום החדש טוב יותר מהקודם לו ורחוק ממנו כרחוק מזרח ממערב, ושאלתי אותם, היכן הייתם? מי טיפל בכס? וכולם עונים אותה תשובה - היו תפילות ... ומאז לעולם לא

אכניס איש מ'החרדים' לניתוח ללא עריכת צילום בגרעין האחרונים . **ואכן חברי האברך הלוזניים עמו ב'כולל', מספרים על קריעת שערי שמים בתפילות ופקי תהלים בהיכל הכולל באותו היום ובימים הקודמים לו.**
וכך השיב פעם החפץ חיים זצוק"ל לאדם שביקש ברכה "מדוע אתה הולך דרך המטבח? מוטב לילך דרך פתח הבית", כשהכוונה "לך אתה אל הקב"ה ותתפלל בעצמך!" וכשכנס פעם יהודי מראדן אל הח"ח שיעתיר עבורו בתפילה עבור ישועה שנוקק לה, שאלו הח"ח "אתה עצמך תתפלל!" השיב הלה "כן, התפללתי", - ולך והאבא מבייתך את ספר התהילים בו התפללת", האמר ליהודי שהתגורר לא הרהר במיתו. כעבור זמן קצר שב הלה עם ספר התהלים, נטלו הח"ח פתח ודפדף בין דפיו להנה ולהנה ואמר ליהודי: "זה נקרא להתפלל! אני אראה לך תהילים שמתפללים בו", ועם כל זקנותו ניגש אל ארון הספרים טיפס על גב כיסא והוריד ספר תהילים ישן והגישו ליהודי כשהוא פותח את דפי הספר ומצביע לו על הדפים הצהובים והעל כתמי הדמעות המרובים שמפוזרים בו לרוב. "זה ספר תהילים בו התפללה אימי ע"ה... תראה... אתה רואה את הדפים... את הדמעות... זה נקרא להתפלל!" וקפץ אגרות ח"ב אגרות קלב קרב מן החזון איש זצ"ל וז"ל: **בְּכָל פְּעֵה הַרְיָנִי מִרְגְּלֵי הַחֲזִיק אֶת הָאֲמֹנָה כִּי לֹא נִעְשָׂה דָבָר בְּעוֹלָם בְּמִקְרָה, רַק עַל פִּי הַשְּׁתַּחֲוֹתוֹ וְתַבְרָד. וְהַרְיָנִי מִתְאֲמָץ בְּתַפְלָה לְהַעֲבִיר אֶת רַע הַגְּזֵרָה, וּלְפִקְדֵי הַרְיָנִי מִתְנַחֵם בְּקִרְיֹת הַשְּׁתַּחֲלֹת, כִּי עַל פִּי הַרְבֵּ אֵינוֹ הַשְּׁתַּחֲלֹת בְּרִינָה.**

מילי דביחוחות: הגאון רבי אייזל חריף מסלוני זצ"ל, כשמו בן היה, חריף ונוקב ולא אהב את הדרשנים שהארכו מאד מאד עד שהשומעים ללא שאת. פעם פנה אחרי הדשה לגמרת: "מר עדיף מגוסס!", "מה פירושו?" נהגה לדרש המאריכן, "דברים כפשוטם. כשהגיססה מסתימת אנשים בונים, וכשמר מסיים את הדרשה הלא נגמרת, אנשים שמחים..."

רבה לפני שליח לחכמים אמר מילתא דביחוחא ודחי רבין לסיף **שב באימה ופתח בסוגיא [שבת ל:]**
מי שברך אבותיו תקדושים אברהם יצחק ועקב משה אהרן דוד ושלמה הוא יברך וישבור וינצור ויעזור ויורום ויעלה את תורתם הקדושים ובני ביתם: חדא אשר, דוד ושרה חניה, צבן ינאל וציפורה, יצחק ויובד תהלה חזד, גז חזד, ישראל קרין חניה, ציפורה חזד ובנפתחה, חי ורביבה חזד, ובולו ובברכה חזד, משה חזד, אביבה, עמי ושושנה כהן, אליהו ורתי חמח חזד, רפי ואביבה זאדן, יסכה ועקב שמישא, שמואל ונורית חזד, כהן שמעון ומרים, מיכאל ואליס חזד, עמוס ריאל ואוריה חזד, יצחק וכוכבה חזד, כהן יואל ורעיתו, כהן יורניאל ורעיתו, שרון וקני ורעיתו, יהונתן ושלית חזד, חזס וניאל פראנני, יוסף ומינה חזד, הרב אסף נתן, ר' יעקב צבאן, דוד ואליסל סיסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואליסל סיסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואליסל סיסס, בר רבקה ובן מושיע וינתן, לרופאה שלמה: עדנה בת יהודית, לזיוון הנון תהילה בת שרה, רבקה בת רות, עינב ליסל ומול אורון בני ציפורה. שותומים לכוללי קוק כמולס, כולל יום, כולל ליל שיש, כולל בין הזמנים, ידעו [ולעלו השבועי. מלך מלכי המלכים ברמניו ישמרו ויחיים ויגו יצילם יגיהו כוכב מרסחם ובכל אשר ישו ישיכלו יעשו יצילו ויבטל הא-אל מליחם כל גזירות קשות ורעות ויגורו עליהם הא-ל גזירות טובות וברכות מרובות, וכות התורה נתן בעדם ויחלל כל משאלות ליבם לטוב, לחיים טובים ומולחם, ויסיר כל מחלה לכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומאושרים אכ"מ. לעי"נ יורם בן זילר, רחל בת מולה, אליהו בין מבירכה. ניסים בן פשא ושרה בת פשא ALON.DVAR.HAMELEH@gmail.com 054-8464024 כל הדיקות שמורות לצורך יזכיר הרבים הכל מותר

העלון מוקדש להצלת תפילות ושלילת חזד ובני ביתם: שהי' יוחנן יצילנו במאד מאד ויתקיים בהם הפסוק ימלא ה' כל משאלותך וכן הפסוק בניך כשתלי זיתים סביב לשולחנך ויזכו לראות בנים ובני בנים תלמידי חכמים גדולים